

Vabljeni na ogled domače sončne ure

Ura je nastala v jubilejnem letu 2000, kar je zgolj naključje. Takrat smo zidali in nastala je velika, pusta stena. Ker sem ravno zaključeval nekajletni študij o sončnih urah in s prevajanji iz italijanskih knjig (v slovenščini take literature ni), sem sklenil, da na steni upodobim prav sončno uro. Našli jo boste na naslovu Gradišče pri Vipavi 37, pri Makovčevih, ali kot se je včasih imenovala domačija 'pr Ščekovih'. Redni obiskovalci te sončne ure so vipavski četrtošolci, vendar ni nobenega razloga, da si jo nebi ogledali tudi bralci Latnika.

Ura na pročelju hiše ni samo ura, je predvsem – danes zelo redek – okras. Ker imamo ure povsod okrog sebe in pri sebi, bi rekli, da je to okras z uro, saj je ravno poslikanost prvi vtis, šele v drugem trenutku odkrijemo, da imamo pred seboj sončno uro. Poleg ure, ki jo obvezno sestavljata jeziček ali palica in številčnica in je že samo s tem dovolj zanimiva in povsem v funkciji,

je še pogosto bogato poslikana podlaga v različnih likovnih, kiparskih in arhitekturnih govoricah, kar jo še

dodatno bogati. Resda odčitavanja v oblačnem in deževnem delu dneva ne bomo mogli izvesti, a nas celotna upodobitev dovolj prevzame, da

pusti sled v nas. Ne boste našli dveh enako izdelanih ur, so vedno unikatni, tako kot njihovi lastniki. Lovec

bo dal upodobiti lovski motiv, ribič morda reko, morje. No, hobi-jev je seveda veliko in poklicev, ki se dajo upodobiti, tudi. Motiv je lahko

vzet iz okolja, v katerem je postavljena ura, lahko pa je tudi povsem abstraktno oblikovan.

Lastnik sončne ure razume in bolj povezuje odnose med Soncem in Zemljo. Ves čas se nehote zaveda lege Zemlje glede na Sonce, dnevov, ki se nagibajo v zimo, oziroma pozimi v poletje. Vemo, da se dnevi začnejo neustavljivo krajšati 21. junija. Ta, v letu najdaljši dan, smo ne dolgo tega na podeželju še zaznamovali z množičnim kresovanjem kot kresno noč. Vendar se je tudi tu današnji človek oddaljil od naravnih mejnikov, ki dejansko nekaj povedo, oziroma pomenijo. Dnevi se namreč odtlej krajšajo vse do 24. decembra, ko se koledarska zima komaj začne. Takrat praznujemo božič, ki nam poleg božičnega veselja, z vsakim dnem prinese tudi daljše dneve. Teh se zavedamo že takoj po novem letu, ko so dnevi že očitno daljši. Zanimiva data-tuma sta še 21. marec in 23. september, ko imamo enakonočje. Dan za dnem pa nas prehod sence čez 12.

uro spomni in opomni, da je pol dneva za nami, nemo sprašujoč, če smo ga plemenito živeli. Te orientacije nam digitalna ura ne more dati. Imetnik sončne ure ima tudi jasnejšo predstavo o legi svoje hiše glede na strani neba. V kateri smeri je jug mu nenehno kaže palica ure. Pa še kaj bi se našlo, kar bogati vse domače s tako uro.

Več o sončnih urah na www.restavratorstvo.si.

Še zanimivost:

Kmalu čez mejo na italijanski strani je vasica Aiello, v kateri kmalu ne bo več hiše brez sončne ure. V maju imajo celo Festival sončnih ur, tako kot je v Vipavi Vipavska trgatev septembra. Kako je človek pri izdelavi sončnih ur pokazal svojo brezmejno ustvarjalnost, si oglejte na njihovi spletni strani tudi v slovenščini: www.ilsoleeiltempo.it. Torej: Vabljeni!